

برنام خدا

آغاز نیم‌قرن دوم خدمات ارزشمند ایرانداک به علم، فناوری، و نوآوری گرامی باد

۱۳۹۸ - ۱۳۴۷

جناب آقای دکتر محمد رحیمیان
معاون گرامی پژوهش و فناوری دانشگاه تهران
موضوع: رونمایی از سامانه اصطلاح‌نامه‌های ایرانداک

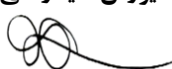
با سلام و احترام

اصطلاح‌نامه گنجینه‌ای از واژه‌هاست که افزون بر نظم الفبایی مانند فرهنگ‌ها، دارای سامان شبکه‌ای و مفهومی میان واژه‌های یک یا چند رشته از دانش بشری است. این سامان مفهومی با چند گونه پیوند میان واژه‌ها؛ در سازمان‌دهی و بازیابی اطلاعات، واکاوی اطلاعات و علم‌سنجی، برنامه‌ریزی آموزشی، و مانند آنها کاربردهای بسیار دارد و در ساخت آنتولوژی (هستان‌شناسی) به مثابه ابزاری برای وب معنایی، پیش‌نیاز کلیدی و بی‌مانند است. در اصطلاح‌نامه‌ها، واژه‌ها ساختار می‌یابند و مفهوم‌ها با اصطلاح‌ها، بیان و به گونه‌ای چیده می‌شوند که پیوند میان آنها، آشکار و روشن و اصطلاح‌های مرجح با سرمدخل‌هایی برای مترادف‌ها یا شبه‌مترادف‌ها همراه باشند.

ایرانداک کار روی نگارش اصطلاح‌نامه‌ها را از سال ۱۳۵۰ با دست‌نامه «قواعد و قراردادهای ساختن اصطلاح‌نامه» آغاز کرد و در سال ۱۳۷۵ نخستین اصطلاح‌نامه خود را با نام «اسپاینز: نظام مبادله اطلاعات علمی فنی (نما)» به چاپ رساند. در سال‌های ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۶ نیز نگارش اصطلاح‌نامه دو زبانه فارسی‌انگلیسی فراگیر در حوزه‌های گوناگون علم و فناوری مانند ریاضی، فیزیک، شیمی، علوم زیستی، علوم زمین، مهندسی و کشاورزی با ده‌ها هزار واژه انجام شد. اینک در تابستان ۱۳۹۸، ده‌ها هزار واژه دیگر به واژه‌های پیشین در اصطلاح‌نامه‌ها افزوده شد و روابط معنایی میان آنها گسترش و بهبود یافت و نسخه دوم سامانه اصطلاح‌نامه‌ها نیز با امکانات بسیار در نشانی ESN.IRANDOC.AC.IR به دست معاون گرامی پژوهش و فناوری وزارت عتف رونمایی شد. دستاورد این خدمت ایرانداک هم‌اکنون به شانزده اصطلاح‌نامه زیر رسیده و در سامانه‌ای روزآمد در دسترس همگان است.

۱. کشاورزی (کب)	۲. فنی و مهندسی	۳. علوم زیستی	۴. شیمی فرهنگستان
۵. علوم کشاورزی (اگرووک)	۶. اسپاینز (نما)	۷. جامعه‌شناسی	۸. آموزش شیمی
۹. قانون مدنی ایران	۱۰. ریاضی	۱۱. مدیریت بحران	۱۲. علوم زمین
۱۳. قانون آیین دادرسی مدنی	۱۴. شیمی	۱۵. ارتقای بهداشت	۱۶. فیزیک

امید آنکه این خدمت کوچک ایرانداک و این مجموعه بی‌مانند، زمینه‌ساز پیشرفت بیشتر علم و پژوهش در کشور و در میان فارسی‌زبانان باشد و با پشتیبانی آن مقام گرامی بهبودی روزافزون یابد. پیشاپیش از توجهی که می‌فرمایید، سپاسگزارم.

یاری از اوست
سیروس علیدوستی

رئیس پژوهشگاه